

J.nr. 20-30411-000013

Ref. MEB

Den 2. juni 2020

Notat fra møde i Udvalget for plantesorter og udsæd (UPU) 6. maj 2020

Deltagere

Claus Bech (CB), Lasse Skovlund Bech (LSB), Birte Boelt (BB), Asbjørn Børsting (AB), Gerhard Deneken (GD), Nils Elmegaard (NEM), Birger Eriksen (BE), Rikke Friederichsen (RF), Charlotte Holde (CH), Jens Holstborg (JH), Troels Prior Larsen (TPL), Anders Mondrup (AM) og Jon Birger Pedersen (JBP).

Fra LFST deltog Kristine Riskær (KR, mødeleder), Maria Boye Simonsen (MBS) og Merete Buus (MB, referent). Lars Landbo (LL) deltog under pkt. 1.

Afbud

Ole Olsen (OOL, formand), Anne Esther Fabricius (AEF), Kim Bonde Petersen (KBP) og Simon von Siebenthal (SVS). Lars Bonde Eriksen er udtrådt af udvalget.

Dagsorden for mødet	
1.	Meddelelser <ol style="list-style-type: none"> 1. Landbrugsstyrelsen 2. TystofteFonden 3. Medlemmerne 4. Handel i en COVID-19 tid
2.	Diverse plantenyhedsbeskyttelse og sortsafprøvning: <ol style="list-style-type: none"> 1. Orientering om arbejdet i EU, CPVO og UPOV
3.	Diverse certificering og handel: <ol style="list-style-type: none"> 1. Orientering om arbejdet i EU og OECD 2. Autoriseret avlskontrol af præbasis og basisudsæd 3. Økologisk heterogent materiale 4. Økosorter 5. Hybridhvede forslag fra EuroSeeds 6. Sortsblandinger af sædekorn 7. Plantepas og krav til operatører 8. Orientering om møde i Arbejdsgruppen om certificering 29. april 2020
4.	Eventuelt <ol style="list-style-type: none"> 1. Næste møde er 5. november kl. 10-14 hos Landbrugsstyrelsen.

1. Meddelelser

1. 1. Landbrugsstyrelsen

Kristine Riskær (KR) bød velkommen. Rikke Friederichsen (RF), Økologisk Landsforening, deltog i udvalgets møder for første gang.

Lovgivning

KR orienterede om lovgivningsarbejdet, som følger af delegeringen af sortsafprøvnings- og certificeringsopgaver til TystofteFonden (TF), hvor hjemlen, der nu findes som en tekstanmærkning på finansloven, skal indarbejdes i lov om planter og plantesundhed og i lov om plantenyheder. Loven er fremsat i Folketinget 28. april i år og forventes vedtaget og træde i kraft i løbet af juni.

Ændringsloven udmøntes i en række bekendtgørelser, dvs. de 'legendariske tre frøbekendtgørelser', sortslisestebekendtgørelsen, sortsnavnebekendtgørelsen, gebyrbekendtgørelsen og de to nye bekendtgørelser om Plantenyhedsnævnet henholdsvis udpegning af virksomheder.

Derudover ser vi på vores vejledninger, som trænger til revision, og hvor det skal vurderes, hvad der fremadrettet skal være indeholdt i bekendtgørelserne, vejledningerne og instrukserne på frø- og sortsområdet.

Status for nye genomteknikker (NGT) i EU

EU's ministerråd har pålagt Kommissionen senest 30. april 2021 at fremlægge en undersøgelse om status for reguleringen af nye genteknikker (NGT, new genomic techniques) i forhold til EU-lovgivningen. Undersøgelsen vil fokusere på alle nye genteknikker, som er udviklet efter 2001 og på alle typer organismer og afledte produkter. Miljø- og Fødevarerministeriet har på DKs vegne besvaret et spørgeskema om NGT, som Kommissionen har sendt til Medlemsstaternes GMO-myndigheder. Et lignende spørgeskema er sendt til europæiske interessenter. Kommissionen har endvidere sat EFSA til at se på risici ved nogle af de nye teknikker og JRC til at beskrive "state of the art" for anvendelse og markedsføring af de nye teknikker.

Birger Eriksen sagde mht. JRC's oversigt, at man ville orientere JRC om et igangværende dansk forskningsprojekt ("ReTraQue"), som illustrerer de nye teknikkers (CRISPR/Cas) potentiale for små og mellemstore virksomheder.

Asbjørn Børsting (AB) kvitterede for den gode dialog og sagde, at erhvervet også havde været aktive i processen igennem flere kanaler.

1. 2. TystofteFonden

Gerhard Deneken (GD) orienterede om, at fondens drift er upåvirket af COVID-19 lockdown, og at de tekniske afprøvninger kører som planlagt. Alle sundhedsanbefalinger følges nøje. UPOV's TWA møde afholdes som et virtuelt møde. CPVO har spurgt til medlemsstaternes afprøvninger og TF har bekræftet at SES-afprøvningen kører. ISTA re-akkrediteringsaudit er udsat til den 11. september 2020. CPVO audit er indtil videre planlagt til den 14. juni 2020. Der er en nedgang i antal afprøvninger på 9 pct., men nedgangen kommer efter de senere års højeste antal anmeldelser nogensinde. TF's årsrapport er færdig og bliver lagt på fondens hjemmeside en af de nærmeste dage. 2019 sluttede med et samlet overskud på ca. 2 mio. kr. efter skat.

1. 3. Medlemmerne

Intet særskilt under dette punkt, bemærkningerne er skrevet ind under de respektive andre punkter.

1. 4. Handel i en COVID-19 tid

Merete Buus orienterede om EU Kommissionens (KOM) og OECD's kommunikation relateret til COVID-19 krisen. Der er sendt en faglig meddelelse ud for at få relevante input fra erhvervet, hvis der opleves problemer. OECD's strategi udsendes til udvalget med referatet. Landbrugsstyrelsen (LBST) har ikke hørt om problemer hverken fra Toldstyrelsen eller erhvervet.

Anders Mondrup (AM) sagde, at de stort set ikke har oplevet problemer, men at priserne for Cargo er steget betydeligt. Charlotte Holde (CH) bekræftede, at der kan være Cargoproblemer også for potteplanter. KR sagde, at vores kontrol i lufthavnen rapporterer, at der er meget få fly at kontrollere pt. Ydermere kommenterede CH, at på prydplanteområdet var der en tendens til at forædlingsaktiviteterne pt. blev nedskaleret.

GD sagde, at CPVO har besluttet at forlænge betalingsfristen for de tekniske afprøvninger og årsgebyrerne med 3 måneder af hensyn til virksomhedernes likviditet. KR sagde, at LBST ligeledes overvejer udskydelse af gebyropkrævningerne.

2. Diverse plantenyhedsbeskyttelse og sortsafprøvning

2. 1. Orientering om arbejdet i EU, CPVO og UPOV

CPVO:

Pga. travlhed (lovforslag og bekendtgørelser) har vi ikke denne gang fået sendt dagsordenen til CPVO-mødet ud til udvalget til orientering, som vi plejer. Det beklager vi. Hvis nogen ønsker at se den efterfølgende, og også nogle af dokumenterne, kan de skrive eller ringe til os, så fremsender vi.

CPVO-mødet den 1-2. april blev aflyst. I stedet blev alle punkter til godkendelse sendt i skriftlig procedure. Der var ikke nogen "kritiske" punkter til afstemning. Det blev bl.a. besluttet at valg af ny formand for AC blev udsat til september-mødet, og der blev vedtaget en række nye tekniske protokoller.

Husk også at CPVO har 25 års jubilæum i år og vil afholde en konference i Angers den 1. oktober 2020, hvis det bliver muligt. Dagsordenen er dog endnu ikke offentliggjort.

UPOV:

Der har ikke været møde i UPOV, så derfor intet nyt.

3. Diverse certificering og handel

3. 1. Orientering om arbejdet i EU og OECD

Alle møder aflyst indtil videre. OECD holder et 2 dages virtuelt møde i juni. Dagsorden kendes ikke.

3. 2. Autoriseret avlskontrol af præbasis- og basisudsæd

Den hidtidige forsøgsordning er udløbet. Herefter har Danmark, Nederlandene og Frankrig været i tæt dialog med KOM for at finde en løsning. Vi har foreslået en risikobaseret kontroltilgang, som noget nyt, i stedet for de nuværende 5 pct. stikprøvekontrol. Vi har endnu ikke set KOM's forslag, som de har stillet i udsigt skal vedtages til juni. Vi kører videre med den autoriserede avlskontrol af præbasis- og basisudsæd i forventning om en snarlig vedtagelse.

AM og AB kvitterede for det flotte arbejde med at finde en løsning.

3.3. Økologisk heterogent materiale

Den nye økologiforordning (EU) 2018/848 træder i kraft 1. januar 2021. Artikel 13 gør det muligt at producere og forhandle økologisk heterogent materiale (OHM). KOM forventes at vedtage rammer i

form af en delegeret retsakt for handel med OHM i juli 2020. Umiddelbart vil alt planteforneringsmateriale blive omfattet bortset fra skovfrø. KOM's forslag forventes sendt i offentlig høring i anden halvdel af maj. LBST lægger også forslaget på Høringsportalen og vi opfordrer interessenter til at sende input til begge høringer.

3. 4. Økologiske sorter egnet til økologisk dyrkning

Maria Boye Simonsen (MBS) orienterede om en KOM arbejdsgruppe om økologiske sorter til økologisk brug, da der jf. økologiforordningen skal begyndes en forsøgsordning.

Ifølge økologiforordningen skal der udvikles en forsøgsordning med det formål at udvikle særlige økologiske sorter. Sorterne skal være resultatet af forædlingsaktiviteter under økologiske forhold. Første møde i kommissionens arbejdsgruppe om økosorter er afholdt i februar. Det bliver ikke obligatorisk at økologiske producenter skal bruge økologiske sorter. I forsøgsordningen udvælges ca. 10 arter. Planen er at udvikle en særlig, fleksibel SES-afprøvning med færre egenskaber, samt økologisk eller evt. ingen værdiafprøvning. Dette vil kræve undtagelse fra markedsdirektiverne. Det bemærkes at sorterne dermed ikke kan plantenyhedsbeskyttes eller OECD certificeres. Interessenter kan forvente at modtage en høring fra kommissionen og Landbrugsstyrelsen.

AB mener, at det er vigtigt, at det kræves, at den anvendte udsæd er økologisk, da erhvervet i Danmark er leveringsdygtig i tilstrækkeligt mængder økologisk udsæd. RF påpegede, at det er vigtigt, at økologerne fortsat har et valg og også fremadrettet kan vælge økologisk udsæd af konventionelle sorter. Birger Eriksen (BE) forklarede, at erhvervet er bekymret i forhold til at dette materiale ikke kan plantenyhedsbeskyttes og at det kan være en bombe under hele det eksisterende system. Det samme gælder OHM jf. pkt. 3.3. BE spurgte også til, hvem der har ansvaret for vedligeholdelse af materialet. MBS sagde, at gruppen er opmærksom på, at forsøgsordningen ikke må blive en smutvej til at omgå de almindelige regler og at man endnu ikke har drøftet vedligeholdelse.

3. 5. Hybridhvede – forslag fra Euroseeds

BE fortalte om Euroseeds indstilling til KOM og medlemsstaterne om at vedtage en forsøgsordning for CMS-hybridhvede i tråd med den, der har været gældende for CMS-hybridbyg. Forædlerne ønsker at lave en blandet produktion med fysisk iblanding af 6 pct. bestøversort. I første omgang er sigtet EU direktiverne, derefter ønskes en tilsvarende ordning i OECD regi. Der er indtil videre indgivet to anmeldelser i Frankrig og en i Danmark.

3. 6. Sortsblandinger af sædekorn

MB orienterede om Miljøstyrelsens (MST) arbejde med at fremme sortsblandinger for at reducere pesticidforbruget i Danmark. Der har været et par indlæg på Plantekongressen 2020 om sortsblandinger. MB spurgte om der er behov for at se på de danske regler. Direktivets rammer er forholdsvis vide. LBST vil se på bekendtgørelsen og den danske praksis med certificering efter blanding af såkaldte ID-partier, da sædekornsdirektivet foreskriver certificering før blanding.

JBP oplyste, at SEGES har kontakt til MST i forhold til at øge udbredelse af sortsblandinger og der ses på mulighederne for, om der kan skaffes midler til, at nogle sortsblandinger kan indgå i sortsforsøgene.

BE sagde, at al den omtale af sortsblandinger også har medført en øget efterspørgsel allerede i år.

LBST fortsat vil holde kontakt med MST om sortsblandinger.

3. 7. Plantepas og krav til operatører

MBS orienterede om de nye regler for plantepas og krav til operatører. Der er krav om plantepas på frø af en række arter. Når kravet skyldes en reguleret ikke-karantæne skadegører (RNQP) er det i vid udstrækning muligt for virksomhederne at benytte egenkontrol under officielt tilsyn. Dette gælder

ikke beskyttet zone-karantæneskadegørere. Der er vedtaget en overgangsordning på et år. Dette skal sikre, at reglerne ikke kommer til at virke tilbagevirkende, når der er tale om kontroller i marken. Operatører skal registreres i Landbrugsstyrelsen og vil få et årligt kontrolbesøg. Operatørkompetencer skal dokumenteres ved e-dokumentation. Der er udviklet online værktøj til brug til e-dokumentation af plantesundhedsfaglige kompetencer¹. Senest 14. december 2020 skal minimum én central nøgleperson i virksomheden have gennemført. Fra d. 14. december 2020 er det også et krav, at virksomheder har udarbejdet en handlingsplan, som beskriver, hvordan virksomheden vil handle ved udbrud eller mistanke om udbrud af regulerede skadegørere. Landbrugsstyrelsen ønsker udvalgets mening om de valgte løsninger.

Charlotte Holde (CH) gjorde opmærksom på, at man kan rette sine fejl, hvis man går tilbage i testen, da man så får vist sine forkerte svar. KR sagde, at operatørerne skal tage et ansvar på sig og redskaberne vil være noget, der gennem dialog udvikler sig over tid.

MBS præciserede, at LBST laver en 5 pct. plantesundhedsfaglig avlskontrol af de arealer, som virksomhederne selv kontrollerer i fht. de nye krav.

GD foreslog, at man burde kunne tage de enkelte moduler for sig, da der er 50 spørgsmål i alt. Men det er en god mulighed for kompetenceudvikling.

3. 8. Orientering om møde i Arbejdsgruppen om certificering 29. april 2020

GD orienterede om det virtuelle møde i arbejdsgruppen. TF var repræsenteret af 6 medarbejdere, LBST med 2 og virksomhederne med 25 repræsenterende fra 19 firmaer. Der blevet givet information fra LBST om lovgivning, økologisk heterogent materiale, ”øko-sorter”, plantepas, autoriseret avlskontrol 2020 og sortsblandinger. Desuden fortalte TF om den forventede pris/gebyr opdeling, som er en 0-sumsløsning, statistik og feed back på avlsanmeldelser vintersæd, markkontrollørkursus via Zoom 5. og 6. maj, ca. 50 audit skal gennemføres i 2020, men der er udfordringer pga. Coronaen, FCS-opfølgning i fht. indberetning af vandindhold og rækkefølge i elementer, nedsat arbejdsmængde i hvene – EU direktiv og ISTA i modsætning, regler for frøblandinger, frister for avlsanmeldelser og kontrolmarksprøver, OECD mærkesedler nu med vægtangivelse.

Næste møde er hos Nordic Seed, Dyngby, den 22. oktober 2020, hvor der vil være parallelle eftermiddags-sessioner med fokus på markfrø hhv. sædekorn.

4. Eventuelt

Næste møde

Næste møde er 5. november, kl. 10-14 i Landbrugsstyrelsen i Nyropsgade i København.

Foreslået tema: patenter med dansk vinkel.

---

¹ <https://lbst.dk/virksomheder/gartneri/ny-plantgesundhedslovgivning/e-dokumentation-om-plantepas/#c67973>